

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Communicatie vaccinatie COVID-19

Den Haag, januari/februari 2021

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Inhoud

- ✓ Uitgangspunten
- ✓ Aanpak en communicatiesporen
- ✓ Proces, structuur, bemensing
- ✓ Acties

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Uitgangspunten

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Situatie

Voedingsbodem vaccinatiescepsis - algemeen

- Twijfels over veiligheid en bijwerkingen
- Vrijblijvend karakter
- Gebrek aan kennis
- Desinformatie
- Ver- of wantrouwen in de overheid en farmacie
- Culturele en regionale redenen

Bereid het vaccin te nemen:

- Vrouwen : 64%
- Mannen : 77%
- Ouderen (>55) : 81%
- Jongeren (<34) : 62%
- Hoogopgeleid : 76%
- Laagopgeleid : 67%

Reden om het COVID-19 vaccin **wel** te nemen:

- Beschermen eigen gezondheid : 95%
- Gezondheid familie en vrienden : 95%
- Verspreiding van het virus tegengaan : 95%
- Gezondheid collega's/in werkomgeving : 86%

Reden om het COVID-19 vaccin **niet** te nemen:

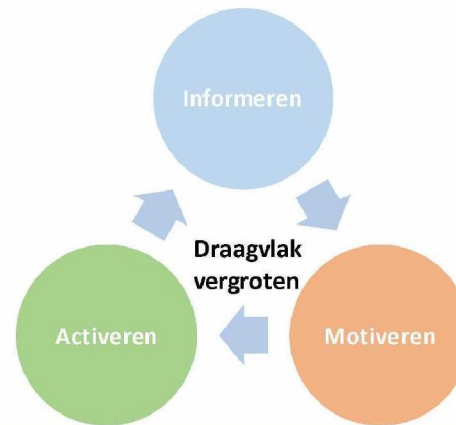
- Twijfels over veiligheid : 84%
- Twijfels over effectiviteit : 80%
- Angst bijwerkingen : 69%
- Niet nodig vinden voor zichzelf : 55%
- Twijfel of genoeg anderen vaccineren : 18%
- Religieus/levensbeschouwelijk : 16%
- Andere principiële overwegingen : 45%

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Doel

Via een geïntegreerde communicatiestrategie en –aanpak die is gebaseerd op gedragswetenschappelijke inzichten bijdragen aan het beleidsdoel: zoveel mogelijk mensen (meer dan 70% van de bevolking) van 18 jaar en ouder laten zich vaccineren

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Doelgroepen

Alle mensen die zich in Nederland bevinden, 18 jaar en ouder

Speciale aandacht voor:

- Zorgprofessionals en hun werkgevers
- Ouderen
- Anderstaligen
- Laagopgeleiden en laaggeletterden
- Mensen met een beperking (fysiek en mentaal)
- Koepel-, branche- en belangenorganisaties en kenniscentra van/voor genoemde groepen

**We richten ons op de groep die (waarschijnlijk) kiest voor vaccinatie,
en op de groep die het nog niet zeker weet (twijfelt)**

We richten ons niet op de mensen die zeggen zeker geen vaccin te willen hebben

alleen samen krijgen we
corona onder controle

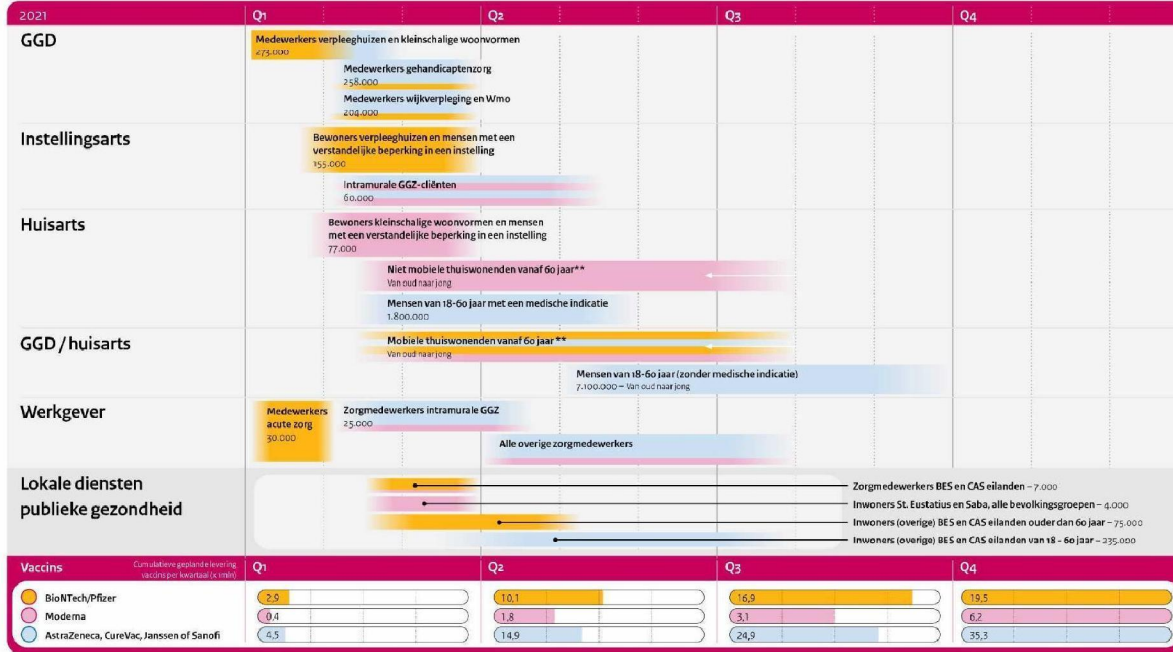

Vaccinatiestrategie*

Abbeelding 1

*Let op! De gegevens waarop deze afbeelding is gebaseerd veranderen continue. Start en snelheid van vaccineren zijn voortdurend aan veranderingen onderhevig. De planning is afhankelijk van o.a. goedkeuring, werking, levering en distributie van de vaccins. Op basis van ontwikkelingen en adviezen kan ook veranderen welke groep welk vaccin krijgt.

Vaccinatie zorgmedewerkers mogen zichzelf inzetten met het vaccin dat ze toe dienen.

**De totale omvang van de groep mobiele en niet mobiele thuiswonenden vanaf 60 jaar bedraagt circa 4.300.000 personen.

Vaccinatiestrategie*

Afbeelding 1

*Let op! De gegevens waarop deze afbeelding is gebaseerd veranderen continue. Start en snelheid van vaccineren zijn voortdurend aan veranderingen onderhevig. De planning is

afhankelijk van o.a. goedkeuring, werking, levering en distributie van de vaccins. Op basis van ontwikkelingen en adviezen kan ook veranderen welke groep welk vaccin krijgt.

Doelgroep									
Vaccin	Vaccin A / C	Vaccin B / A	Vaccin A	Vaccin B / C	Vaccin A / B / C	Vaccin B	Vaccin C	Vaccin C / B	Vaccin C
Wanneer starten	Januari / februari	Januari	Januari	Februari	Februari	Februari	Februari	April	Mei
Door wie	GGD	Instellingsarts / huisarts	Werkgever	Instellingsarts / werkgever	GGD / Huisarts	Huisarts	Huisarts	Werkgever	GGD / huisarts
Waar	Centrale locatie	Instelling	Ziekenhuis	GGZ-instelling	Centrale locatie / huisartspraktijk	Huisartspraktijk / thuis	Huisartspraktijk	Ziekenhuis / instelling	Centrale locatie / huisartspraktijk

Doelgroepen

- Zorgmedewerkers van verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen, gehandicaptenzorg, wijkverpleging en Wmo-ondersteuning.
- Verpleeghuisbewoners en mensen met een verstandelijke beperking in een instelling.
- Zorgmedewerkers acute zorg ziekenhuizen (IC, kliniek, ambulance, spoedeisende hulp).
- Intramurale GGZ-cliënten en hun zorgmedewerkers.
- Mobile thuiswonenden vanaf 60 jaar – van oud naar jong.
- Niet mobile thuiswonenden vanaf 60 jaar – van oud naar jong.
- Mensen van 18-60 jaar met een medische indicatie.
- Alle overige zorgmedewerkers.
- Mensen van 18-60 jaar (zonder medische indicatie) – van oud naar jong.

Indicatief leveringsoverzicht COVID-19 vaccins (x 100.000)

	2020					2021		TOTAAL
	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	
A BioNTech/Pfizer	0,165	2,7	7,2	6,8	2,6	-	-	19,5
B Moderna	-	0,4	1,36	1,36	3,1	-	-	6,2
C AstraZeneca	-	4,5	5,2	2	-	-	-	11,7
C CureVac	-	-	2,2	2	2,2	2,2	-	8,6
C Janssen	-	-	3	6	2,3	-	-	11,3
C Sanofi	-	-	-	-	-	5,85	5,85	11,7
TOTAAL	0,165	7,6	19,0	18,2	16,1	8,1	69,0	

NB: Alle leveringen zijn onder voorbehoud van markttoelating.

Via EU: Afspraken met 6 vaccin-ontwikkelaars. Het Europees Medicijn Agentschap (EMA) beoordeelt of een vaccin tegen corona veilig en effectief is.

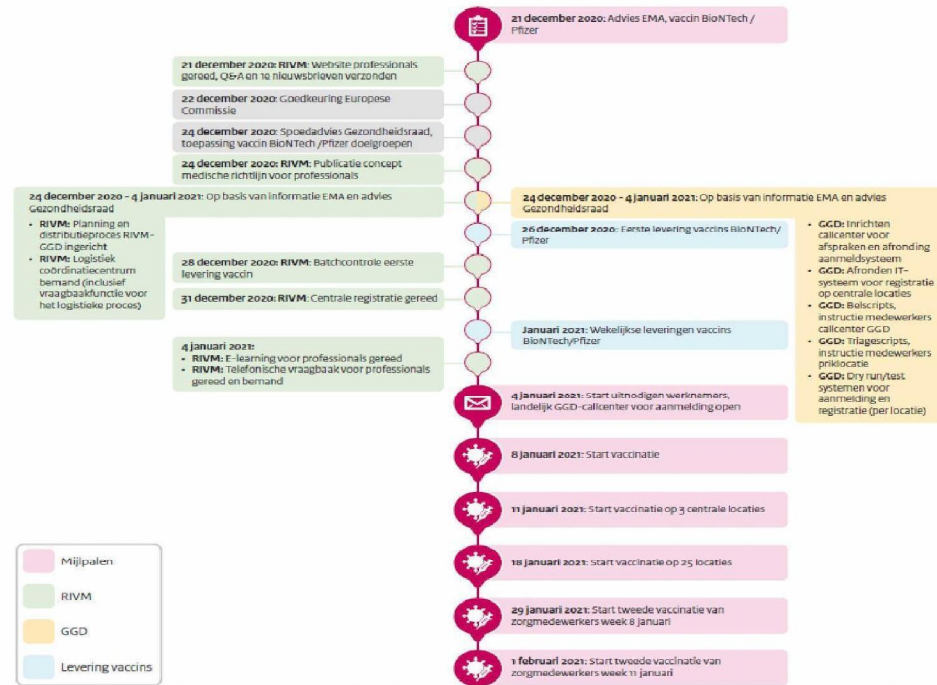
Afhankelijkheden vaccins

- Geschiktheid**
Niet alle vaccins zijn geschikt voor iedereen (ouderen, kwetsbaren). Afhankelijk van beoordeling EMA.
- Levering**
Hoe meer vaccins, hoe meer vaccinaties mogelijk. Er wordt geleverd in tranches.
- Distributie**
Wijze van verpakking en levering (-70 graden) zijn van invloed op het vaccineren.

Vaccinerende zorgmedewerkers mogen zichzelf inventen met het vaccin dat ze toedienen.

Tijdslijn eerste vaccinatieronde

Voor zorgmedewerkers van verpleeghuizen, gehandicaptenzorg, wijkverpleging en WMO-ondersteuning.

Communicatie vaccinatie COVID-19

Aanpak en communicatiesporen

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Gedragswetenschappelijke basis Bron: RIVM corona gedragsunit

- Een succesvolle vaccinatiecampagne is gediend bij **transparante, betrouwbare en wetenschappelijk onderbouwde communicatie met als doel dat de burger een geïnformeerde keuze kan maken.**
- Communicatie wordt niet alleen via massamedia en social media ingezet. Ook vertrouwde experts zoals de huisarts, GGD-medewerkers of apotheker (die hiervoor goed geïnformeerd dienen te zijn) zijn belangrijke gesprekspartners.
- Voor mensen die **twijfelen** is het relevant om **technische informatie** (wat zit in het vaccin en hoe werkt het) **te ontvangen** EN om **te reflecteren op wat de keuze voor hen betekent**: voor het eigen welzijn, de persoonlijk waarden, de gevolgen voor anderen.
- Voor mensen die zich **willen laten vaccineren**, zijn toegankelijkheid, het direct kunnen maken van een vaccinatie-afspraken en correct geformuleerde herinneringen via bijvoorbeeld SMS, email of brief zinvol om vaccinatie intenties om te zetten in gedrag.

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Aanpak

Overkoepelend kader

- Om jezelf en uiteindelijk de mensen om je heen te beschermen is vaccineren de belangrijkste stap
- Zorgvuldig + veilig + zo snel als mogelijk = verantwoord vaccineren

Terug naar 'het oude normaal' als basis voor alle communicatieactiviteiten

- Zonder vrijheidsbeperkingen en angst voor COVID-19
- Groepsimmunitet
- Vaccineren voor jezelf (individueel) en voor ouderen en kwetsbaren om je heen (collectief)
- Toepasbaar op alle doelgroepen, stakeholders en intermediairs

En dus...

- Geïntegreerde communicatieaanpak met vier verschillende sporen
- Transparant, eerlijk en vertrouwenwekkend als rode draad
- Intermediairs, ambassadeurs/experts en rolmodellen als versterkers
- In dialoog (verhalend)

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Alleen samen krijgen we corona onder controle

1. Aanpak corona

- Maatregelen
- Testen
- Vaccineren

2. Vaccins algemeen

- Werking
- Soorten
- Betrouwbaarheid

3. Veiligheid coronavaccinatie

- Snelheid
- Bijwerkingen
- DNA/RNA

4. Voorbereidingen coronavaccinatie

- Aankoop
- Goedkeuring
- Logistiek

5. Mijn keuze

- Vrijwillig of verplicht | Consequenties
- Volgorde van vaccinatie en tijdslijn
- Wat moet ik doen?

6. Informatie per doelgroep

- Samenvatting per doelgroep

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Narrative en kernboodschappen

Het overkoepelende verhaal voor de aanpak: maatregelen - testen - vaccineren

We willen allemaal terug naar een zo normaal mogelijk leven. Stap voor stap wordt er meer mogelijk, toch hebben we nog een lange weg te gaan. We doen er alles aan om het virus maximaal te controleren, de druk op de zorg te verlagen en kwetsbare mensen te beschermen. Gelukkig krijgen we steeds meer mogelijkheden om de samenleving te openen. Zo gaan we bijvoorbeeld intensief testen en zo snel mogelijk beginnen met vaccineren.

Zodra een groot deel van de Nederlanders is gevaccineerd, kunnen we denken aan versoepeling van maatregelen. Zover is het nu nog niet. Daarom houden we anderhalve meter afstand, werken we thuis en wassen onze handen. Dat blijft de beste manier om de verspreiding van het virus te voorkomen. Ondertussen hebben we steeds meer mogelijkheden om intensief te testen. Ook voor mensen zonder klachten. Testen worden breder beschikbaar en resultaten zijn sneller bekend. Zo gaan we bijvoorbeeld testen bij scholen en op het werk. Binnenkort starten we met pilots op festivals en bij sportevenementen om te kijken of zo grotere groepen kunnen deelnemen.

In de loop van 2021 worden er ook steeds meer mensen gevaccineerd. Daarmee zijn de gevaccineerden zelf beschermd en worden zij niet ziek. Maar we weten nu nog niet of gevaccineerde mensen besmettelijk kunnen zijn. Of zij hun omgeving kunnen beschermen, weten we pas als meer mensen zijn gevaccineerd. Totdat veel mensen in Nederland gevaccineerd zijn, moeten we ons houden aan de maatregelen en intensief blijven testen. Daarmee dringen we het virus terug en kunnen we de maatregelen uiteindelijk versoepelen.

Afstand houden, handen wassen, testen en vaccineren. Dat is en blijft nodig om jezelf en elkaar te beschermen. Stap voor stap kunnen we dan de samenleving openen en terug naar ons oude leven. Zo laten we de coronacrisis achter ons.

Opmerkingen

- Op basis van narrative ontwikkeling en inzet kernboodschappen voor de drie deelgebieden
- Kernboodschappen aanpassen en/of ontwikkelen op basis van fase, doelgroep en omstandigheden

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Vier communicatiesporen

1. Publiekscommunicatie

- Campagne | Social media & webcare | Website | Speciale doelgroepen | Onderzoek

2. Maatschappelijke dialoog

- Maatschappelijke dialoog | Desinformatie | Monitoring & analyse

3. Stakeholdermanagement

- Stakeholder- & issuemanagement

4. Communicatie RIVM en GGD

- Communicatie zorgprofessionals | Communicatie vaccinatieproces | Gedragsexpertise

Randvoorwaarden voor succesvolle aanpak

- Korte en snelle afstemmingslijn beleid en communicatie
- Up-to-date brondocument (beleid)
- Up-to-date Q&A en basisteksten (communicatie)

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Publiekscommunicatie - aanpak

- Feitelijke informatie (mensen moeten zich goed kunnen informeren om zelf een mening te vormen)
- Erkennen en aansluiten bij twijfels, vragen en emoties
- Aansluiten bij de praktische uitvoering van de vaccinatiestrategie
- Speciale doelgroepen via speciale middelen en kanalen
- In nauwe samenwerking met RIVM, GGD, koepelorganisaties en experts

Doelgroep

- Mensen die al van plan zijn zich te laten vaccineren en de middengroep die nog oprechte vragen en twijfels hebben.

Publiekscommunicatie - middelen

Publieksvoorlichting

- Feitelijke informatie wordt gedeeld via coronavaccinatie.nl, de callcenters 5.1.2e en via de social-mediakanalen van VWS

Speciale doelgroepen

- Vertalingen van de belangrijkste informatieve over vaccineren
- Steffie-module
- Praatplaat

Campagne

- Radio en televisie, online bannering, PR en speciale projecten

Social media op alle kanalen

- Feitelijke informatie op Insta, FB, Twitter en (experimenteel) TikTok
- Behind-the-scenes, en meer...
- Vragen beantwoorden in webcare

'Buitenwereld' en gedragsexpertise

Input uit 'buitenwereld'

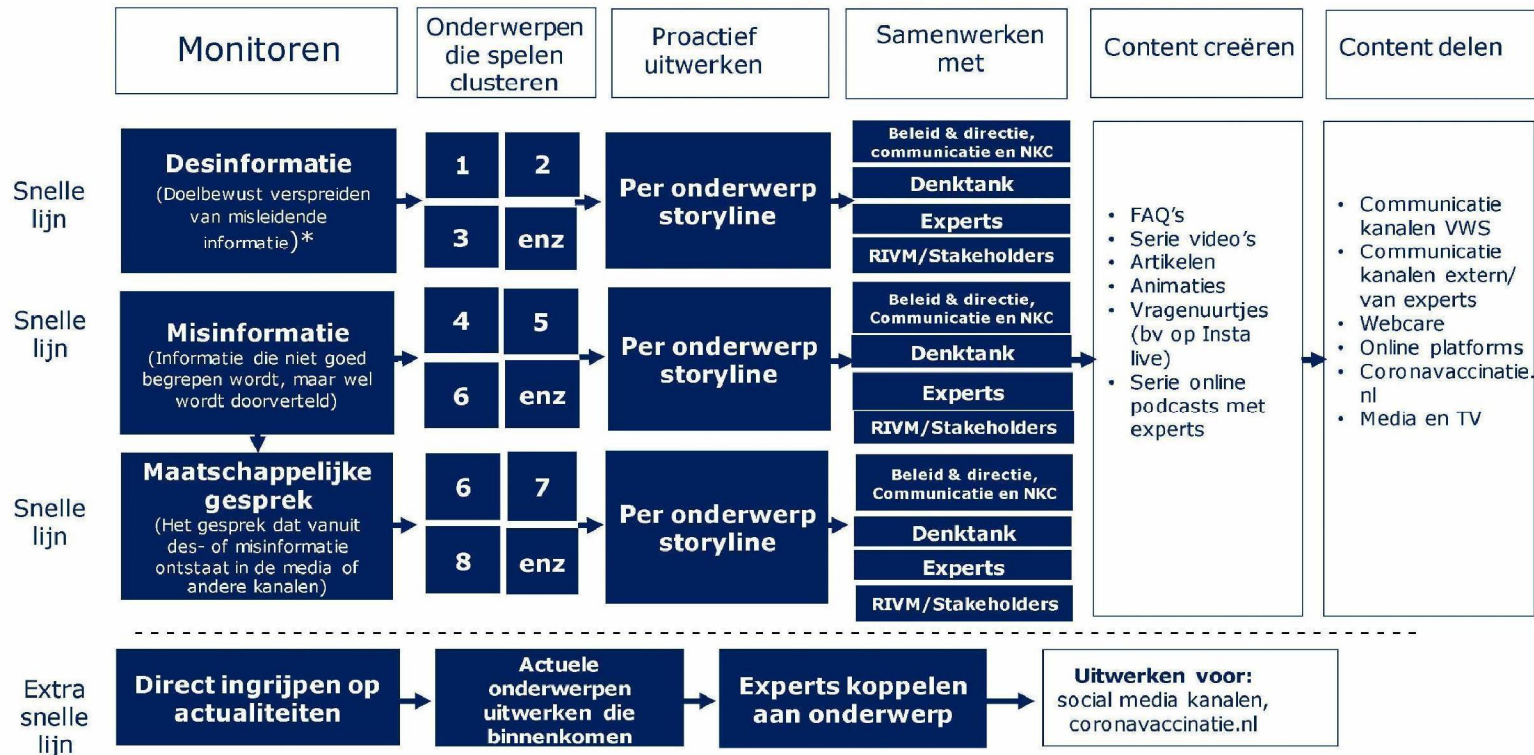
- Onderzoek
  - Campagne-effectmonitor
  - Sentimentenpeilingen 2-wekelijks
  - RIVM gedragsunit onderzoek oa tbv dashboard
- Input uit webstats, webcare en callcenters

Gedragsexpertise

- Gedragsunit RIVM: doet in een cyclus van 6 weken onderzoek onder grote groepen respondenten. Geeft op basis hiervan advies aan VWS en NKC. Hebben ook meegekeken op campagnes en middelen.
- Gedragsexperts DPC: nemen deel in NKC, hebben eerder gewerkt aan vaccinatiebereidheid, coördineren de gedragsteams van de ministeries, goede combinatie met onderzoek.
- Gedragsteams van de ministeries: krijgen vragen om concrete situaties/problemen uit te werken en oplossingen aan te dragen. Moeten dit voorleggen aan NKC voor uitvoering.
- Tabula Rasa via Roorda: heeft vooral betrekking op campagnes in het kader van strategieontwikkeling.

Structuur desinformatie, misinformatie en maatschappelijke gesprek

Stakeholder & issuemanagement

Doelstelling

- Contact onderhouden met communicatieadviseurs van (key) stakeholders, zodat zij hun doelgroepen goed kunnen informeren
  - ✓ Informatievoorziening, inspelen op behoeftes, samenwerking, issues vroegtijdig signaleren

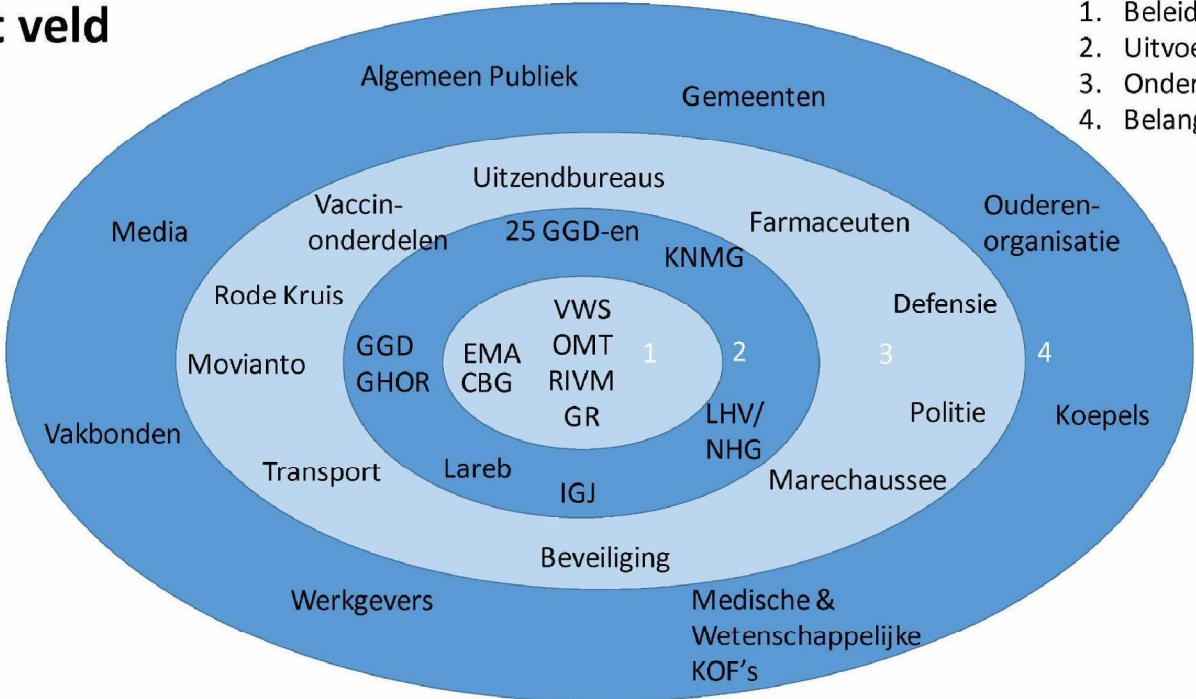
Aanpak

- Inventarisatie en analyse brede stakeholdersveld en rol (belang, invloed, etc.)
- Inventarisatie lopende contacten, overleg en 'missing links' (i.o.m. beleid)
- Proactief contact met communicatiemanagers key stakeholders, rekening houdend met fasering
- Tijdig intensiveren contact met nieuwe stakeholders, in lijn met planning vaccinatie
- Optimaliseren communicatiestructuur en -flow:
  - ✓ Betrekken en informeren (zowel beleidsmatig als qua communicatie (materialen))
  - ✓ Opzetten nieuwsbrief vaccinatie
- Medische KOF's
  - ✓ Faciliteren/informeren
  - ✓ Inzetten voor desinformatie & maatschappelijke dialoog

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Het veld

- 1. Beleid/advies
- 2. Uitvoering
- 3. Onderdeel uitvoering
- 4. Belanghebbenden + KOF's

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Communicatie | spoor RIVM

1) Communicatie voor uitvoerders (huisartsen, GGD'en, ziekenhuisapothekers etc)

- Website rivm.nl (medisch inhoudelijk, uitvoering)
- Infolijnen (mail, telefoon)
- Toolkit ism VWS

2) Deskundigheidsbevordering

- Richtlijn, instructiemateriaal, gesprekstraining
- E-learning
- Bureaukaart, praktijkhandleiding etc

3) Communicatie direct genodigden

- Uitnodiging ism huisartsen en GGD'en
- Visual
- Toelichting op registratie
- Registratiekaart

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Communicatie | Spoor RIVM en GGD'en

RIVM	GGD
Landelijke focus	Landelijke en regionale focus
Uitvoering, medisch inhoudelijk	Uitvoering, medisch inhoudelijk op de priklocatie
Uitnodigen	Afspraken maken en eerste triage
Toelichting op vragenlijst en registratie	Gezondheidsverklaring, vragen ter plekke, registratiebrief coronavaccinatie

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Overall planning

Weekplanning communicatie vaccinatie

Datum van aanpakking: 11-1-2021

	JANUARI							JANUARI							JANUARI						
	Week 2							Week 3							Week 4						
	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo	Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Activiteiten en mijlpalen																					
Spoedadvies GR																					
Kamerbrief voortgang																					
Persconferentie MP / MVWS																					
Technische briefing Tweede Kamer																					
Debat Tweede Kamer																					
Webinar medischscholing.nl (met videoboodschap MVWS)																					
Advies GR en OMT nav verzoek MVWS																					
Eerste prik bewoner verpleeghuis/gehandicaptenzorg																					
Persconferentie jongeren?																					
Online sessie RIVM (live stream)																					
Eerste prik bewoners kleinschalige woonvormen																					
Besluit EMA over AZ																					
Spoedadvies GR over AZ																					
Persconferentie jongeren?																					
Vaccinatie show SBS (i.s.m. CBS)																					
Wekelijkse presentatie vaccinatiecijfers RIVM																					
Twee wekelijks tijdschema/planning/vaccinatiecijfers VWS																					
Vaccinatiecijfers in corona dashboard																					
Woordvoering en events MVWS																					
Persconferentie MP / MVWS																					
Videoboodschap MVWS webinar medischscholing.nl																					
Eerste prik bewoners verpleeghuis/gehandicaptenzorg (3x?)																					
Eerste prik bewoners kleinschalige woonvormen																					
Deelname MVWS Vaccinatie show SBS																					
Spoor 1: Publiekcommunicatie																					
Sociale																					
Insta live MVWS (gaan we herhalen?)																					
Expertvideo's Cecile/Marjolein (8)																					

alleen samen krijgen we
corona onder controle

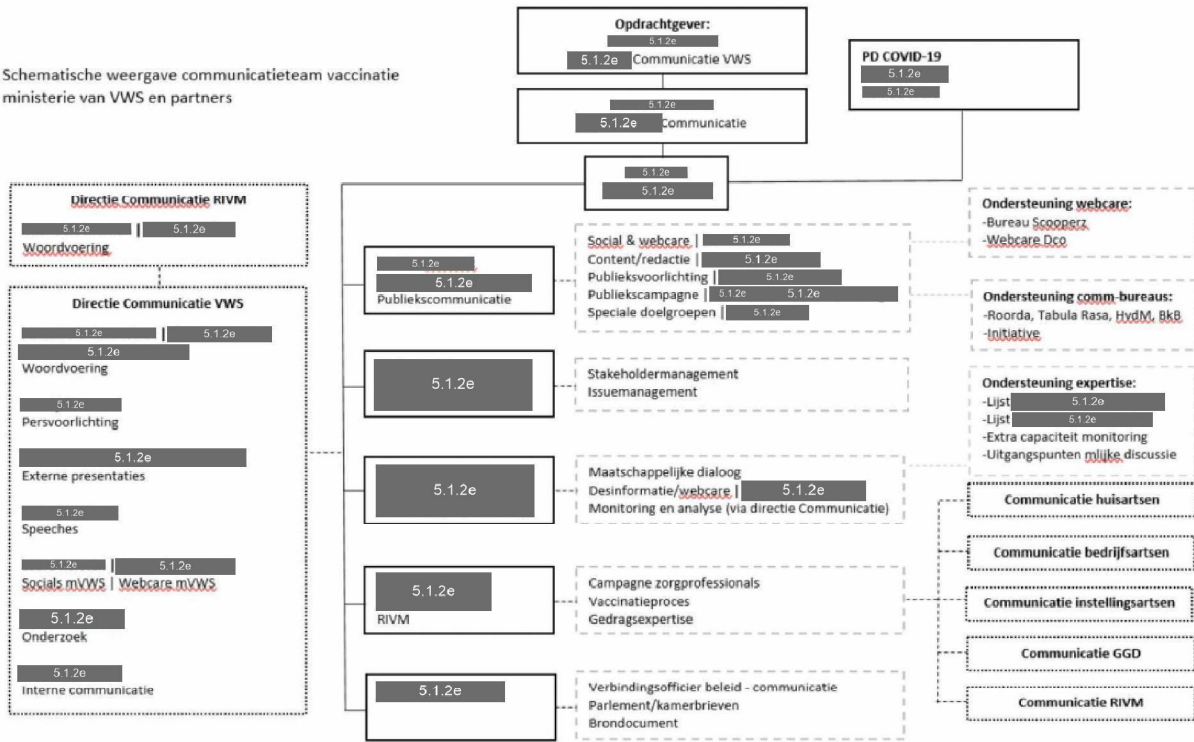

Proces, structuur, bemensing

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Schematische weergave communicatieteam vaccinatie ministerie van VWS en partners

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Samenwerking beleid en communicatie

Bij dit ambitieniveau en deze communicatieaanpak horen...

- Snel schakelen: korte en snelle afstemmingslijn – zo min mogelijk lagen
- Begrijpelijk taalgebruik: acceptatie dat informatie soms niet tot op de millimeter correct is
- Snelle aanpassing indien blijkt dat informatie niet correct of achterhaald is

Daarom...

- Afstemming beperken waar mogelijk
- Extra capaciteit (informatiemanager)
- Duidelijke werkafspraken
- Een loket voor inhoudelijke afstemming (de dienstpostbus)
- 95% twee ogen principe – 5% vier ogen
- Verschillende stromen met verschillende snelheden

Vervolg

- Overleg beleid en vaststellen werkafspraken

alleen samen krijgen we
corona onder controle

